

15a

et

Investeringsvoorstel Bergermeer gasopslag ontwikkeling

1 Project beschrijving

De Consortium partners in de Bergermeer Gas Storage (BGS) zijn naast EBN, operator

houden op dit moment de opslagvergunning Bergermeer. De vergunninghouders en EBN zullen de minister van Economische Zaken verzoeken EBN te laten toetreden tot de opslagvergunning.

Vanaf het 2de kwartaal van 2008 is door en de partners gewerkt aan het definiëren van het project. Parallel hiermee zijn onderhandelingen gevoerd met diverse partijen over levering van het benodigde kussengas, die geresulteerd hebben in

Na goedkeuring zal de uitvoering van het project starten.

Om het bijna lege Bergermeer gasveld om te bouwen tot een seizoensgasopslag wordt grenzend aan de huidige Plek Gas Installatie bij Alkmaar de BGS behandelingsinstallatie inclusief 60 MW compressie gepland. Twee injectie/productie pijpleidingen verbinden deze installatie met het gasleidingnetwerk van GTS. Twee 8,5 km lange hoge druk leidingen verbinden de behandelingsinstallatie met de Bergermeer putlocatie. Daar worden, naast de bestaande 6 putten, 10 nieuwe verticale en 4 nieuwe horizontale putten geboord.

Om het geplande werkvolume van m³ met een productie capaciteit van max. m³/d te kunnen realiseren, is eveneens 4,5 miljard m³ aan kussengas vereist. Volgens de getekende levert aan kussengas voor een periode van

opslagcapaciteit die resteeert, zal worden aangeboden aan derde partijen op de TTF, via een jaarlijkse openbare veiling. Deze opbrengst is voor het Consortium.

2 Uitgaven en inkomsten

Uitgaven

De investering in de uitvoeringsfase bedraagt inclusief voor onvoorziene kosten. De verwachte uitgaven in de tijd zijn weergegeven in de onderstaande tabel (basis: 100%, in € miljoen).

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Totaal
Land							
Faciliteiten & compr.							
Boringen							
Pijpleidingen							
Eigenaarkosten							
Kussengas injectie							
Totaal							

De planning van is erop gericht de BGS operationeel te hebben vanaf Echter, de vergunningen en de booractiviteiten liggen op het kritieke tijdsfad. Daarom is EBN voor de projectbeoordeling uitgegaan van een voorzichtigere, conservatieve start-up datum

5.1

inclusief rente, worden nog steeds terugverdiend bij van het base case
prijsscenario

	IRR (%)	Low case	High case
Geoptimaliseerde base case			
Prijsscenario			
Reservoir			
Combinatie case (extreem)			

5 Risico's

De belangrijkste risico's, inclusief mogelijke mitigatie maatregelen, kans van optreden en impact op het project, zijn als volgt.

Kosten overschrijdingen

Projecten van deze grootte en complexiteit hebben historisch de tendens tot kostenstijging.

Daarnaast zal EBN bij de aanstelling van een krachtige, ervaren Constructie Manager vereisen en vooral in de eerste fase het project management zeer nauwgezet volgen en zo nodig bijsturing afdwingen.

Waarschijnlijkheid:

Impact:

Capaciteitsbehoefte NWE

Ondanks uitgebreide studies naar de hoogte en timing van de capaciteitsbehoefte in Noord West Europese markt blijft een betrouwbaar eenduidig scenario hiervoor lastig voorspelbaar.

Om de genoemde onzekerheid het noodt te bieden zijn de verschillende prijsscenario's conservatief geschat, maar onvoorziene toekomstige marktontwikkelingen blijven een risico.

Waarschijnlijkheid:

Impact:

Vergunningen

Het verkrijgen van de noodzakelijke vergunningen bepaalt de start van het boorprogramma, en ligt daarmee op het kritieke tijdspad. Per maart 2009 is de RijksCoördinatieRegeling (RCR) door EZ van toepassing verklaard op het Bergermeer project, waardoor het risico van vertragingen door (bezwaar)procedures sterk wordt verlaagd. Van belang is nu dat de regeling in gang gezet wordt door EZ, maar de minister wil nog gehoor geven aan de tegenstanders van het project en vraagt een 2^e opinie op het TNO rapport over de kans op seismische trillingen.

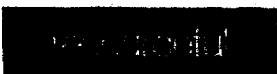
Waarschijnlijkheid:

Impact:

Third Party Access

Het belangrijkste juridische risico is wijzigende wet- en regelgeving.

De NMa heeft een informele zienswijze afgegeven, op grond waarvan thans kan worden aangenomen dat het lichte regime van *third party access* van toepassing is. Dit betekent met name dat de tarieven voor het beschikbaar stellen van opslagcapaciteit niet zijn gereguleerd. Wijzigingen in de wet- en regelgeving

16

zouden tariefregulering (bijvoorbeeld op kost-plus gebaseerde tarieven) tot gevolg kunnen hebben. Op dit moment bestaat geen reden om aan te nemen dat tariefregulering van de Bergermeer gasopslag aan de orde is.

Waarschijnlijkheid:

Impact: :

6 Conclusies en advies

Op basis van de uitgevoerde interne evaluaties, aangevuld met externe adviezen, wordt het project door EBN positief beoordeeld. De risico's worden goed begrepen en acceptabel bevonden.

Naar verwachting zal de BGS een belangrijke bijdrage leveren aan de door Nederland beoogde realisatie van de gasrotonde.

Geadviseerd wordt goedkeuring te hechten aan de ontwikkeling van de Bergermeer gasopslag voor een budget van _____, erop vertrouwend dat de RCR tijdig (lees: op korte termijn) in gang gezet zal worden door EZ en onder voorwaarde dat er met _____ afspraken worden gemaakt over oplevering van het project binnen het goedgekeurde budget en dat _____ een inspanningsverplichting heeft voor het verder optimaliseren van het project.

Ministerie van Economische Zaken
T.a.v.
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC, Den Haag

Utrecht, 8 oktober 2009

Geachte heren,

In het kader van EBN's verzoek om toestemming aan de Minister voor het investeringsbesluit aangaande het Bergermeer gasopslag project, heeft u een aantal vragen gesteld ter aanvulling en verduidelijking van eerder verstrekte informatie betreffende het project. Met deze brief geven wij u graag de volgende antwoorden op de door u gestelde vragen.

Vragen vanuit aandeelhoudersperspectief, toegespitst op rendement, risico en governance.

2. EBN verwerft aanvankelijk een 40% belang in BGS. Industriële partijen verwerven de resterende 60%. Na realisatie van het investeringsproject, het moment van operationeel worden, neemt een belang:
- a - daalt hierdoor het EBN-belang naar
 - b - verweert dit belang 'om niet' of zijn hierover andere afspraken gemaakt (en zo ja, welke)?
 - c - indien 'om niet', kan uitgelegd/aangetoond worden dat EBN/industriële partijen dan economisch rationeel handelen?

a - Ja, het EBN belang daalt naar .

Moreelsepark 48
3511 EP Utrecht
P.O. Box 19063
3501 DB Utrecht
t +31 (0)30 23 39 001
f +31 (0)30 23 39 051
ebn.mail@ebn.nl
www.ebn.nl

Energie Beheer Nederland B.V.
KVK Utrecht 14026250
VAT NL001726614B01

c – Het handelen van EBN is aantoonbaar economisch rationeel.

De vaste capaciteit die aan _____ gegund wordt gedurende _____ is _____ van het theoretische te realiseren werkvolume (=opslagcapaciteit) van _____ zijnde _____ werkvolume. In de Gas Storage Agreement is dit opgenomen in kWh injectie en productie capaciteit, omdat daarmee de kwaliteit van het geleverde gas ook impliciet gedefinieerd is.

3. *EBN verwerft, als 100% staatsdeelname, een fors minderheidsbelang in BGS. Dit houdt voor MEZ altijd het risico in dat zij/hij politiek wordt aangesproken op het doen en laten van deze onderneming. Is dit risico onderkend en hoe worden de politieke risico's geborgd?*

EBN acht het risico van deelneming aan het Bergermeer project vergelijkbaar met de risico's van overige E&P staatsdeelnemingen. EBN houdt zich bij haar zakelijk handelen aan de Gedragscode, die geldt voor het hele bedrijf en alle personeelsleden. Daarin is op hoofdlijnen geborgd dat EBN zich als verantwoordelijke partner zal gedragen. De Gedragscode geldt ook voor EBN's niet-publieke deelnemingen. Een kopie van de code is bijgevoegd.

5. *Leg gemotiveerd uit of er een belangentegenstelling kan optreden ten opzichte van de reguliere (publieke) taken van EBN en deze nieuwe activiteit of niet. Zo ja, welke maatregelen worden genomen om de risico's die hierdoor kunnen ontstaan, te managen?*

EBN ziet op dit moment geen belangentegenstelling ten opzichte van de reguliere (publieke) taken van EBN.

De samenwerking van het Consortium is vastgelegd in de Bergermeer Technical Operations – Joint Operating Agreement ("BTO JOA"). Deze samenwerking ziet met name op de constructie en het vervolgens in gebruik nemen en operationaliseren van de UGS.

6. *Participeren (ruimer geformuleerd: de industriële partners) enerzijds en EBN anderzijds onder gelijke voorwaarden in dit project en blijft dat ook zo? Zo niet, graag een toelichting / kwalificering en kwantificering van de afwijkingen.*

Uitgangspunt van dit project is dat de industriële partners participeren onder gelijke voorwaarden en dat dit ook zo blijft. Strikt genomen is dit nu nog niet het geval, omdat EBN geen medevergunninghouder is in de opslagvergunning, noch in de winningvergunning. In deze laatste participeert EBN wel als staatsdeelneming op basis van een overeenkomst van samenwerking. Daarnaast participeert EBN op basis van een aanvullende overeenkomst in de voorbereidende activiteiten ten behoeve van dit opslagproject.

Vervolgens is EBN onder gelijke voorwaarden partner in de belangrijkste overeenkomsten tot dusver: de Gas Supply Agreement, de Bergermeer Technical Operator – Joint Operating Agreement (BTO JOA) en de Capacity Marketing Company – Joint Operating Agreement. Beoogd is dat EBN op verzoek van [redacted] zal toetreden tot de opslagvergunning en daarmee onder gelijke voorwaarden zal participeren in het project als de overige Consortium partners. Alle overeenkomsten zijn op die basis opgesteld.

7. Welke studies heeft het consortium / EBN verricht om de behoefte aan seizoensopslagcapaciteit in Noord West Europa te bepalen en wat zijn de uitkomsten daarvan (ook bandbreedte van de geschatte behoefte aangegeven). Zijn er meer plannen in ontwikkeling (elders in NW Europa) om aan die (toekomstige) vraag te voldoen en zo ja, op welke schaal? Welke concurrentie voor- resp. nadelen heeft BGS t.o.v. de eventuele alternatieven?

EBN heeft op basis van verschillende studies inzicht proberen te krijgen in de capaciteitsbehoefte in Noord West Europa. Studies van (2007), (januari 2009), (april 2009) en (februari 2009) zijn gebaseerd op gegevens onttrokken uit het publieke domein. (december 2008) heeft vervolgens in opdracht van specifiek gericht op BGS een studie uitgevoerd op basis van de hun bekende (publieke) data. heeft in opdracht van EBN gericht op BGS een studie uitgevoerd. De uitkomsten van al deze studies zijn samengevat in de volgende tabel.

Vergelijk verschillende studieresultaten naar UGS Behoefte							
Koud jaar	UGS noodzaak	WV behoefte NWE		WV behoefte UK			
		2015	2020	2015	2020		
						Exclusief wegvallen huidige prod.	Aangenomen koud jaar
				graad	graad	Dekkingsgraad 20% is normaal	Aangenomen koud jaar
							Aangenomen koud jaar
						Inclusief doorgang alle projecten in UK	
Normaal jaar	UGS noodzaak	WV behoefte NWE		WV behoefte UK			
		2015	2020	2015	2020		
						Inclusief doorgang alle projecten in UK	

Alle studies geven dus aan dat de behoefte aan opslagcapaciteit in Noord West Europa zal ontstaan. De variatie zit in het tijdstip waarop de behoefte ontstaat.

Elders in Europa zijn plannen in ontwikkeling om gasopslagen te bouwen, maar dit zijn in de meeste gevallen cavernes. Deze projecten voorzien in een ander deel van de marktbehoefte (peak shaving). In de UK zijn er plannen voor (merendeels) offshore gasopslagen. Deze opslagen worden door EBN en andere partijen omschreven als "kostbaar, met hoge risico's".

8. Een nadere toelichting (plus kwantificering) van de risico's van een latere vergunningverlening, waardoor de datum van operationele oplevering (nog weer) een jaar opschuift (zowel in de sfeer van de investeringen als in de sfeer van de operationele kosten).

Vertraging in de vergunningverlening met één jaar heeft grofweg de volgende consequenties:

- 1 jaar latere start van de investeringen

- 1 jaar extra operationele kosten, geschat € 10 miljoen

Totaal betekent dit een vermindering in het rendement voor EBN van ca. 0,5%

Presenteer de rentabiliteit van het project door het aangeven van de resultaten van de eerste jaren van de exploitatie. Hoeveel bedragen de geraamde aanloopverliezen en vanaf welk jaar wordt een positief resultaat verwacht?

Wanneer de opslag operationeel is, wordt verwacht dat de kosten en baten worden gerealiseerd als weergegeven in onderstaande tabel. De te verwachten transportkosten zijn in de omzet cijfers verwerkt. Deze zijn voor € 10 miljoen per jaar (EBN deel) impliciet meegenomen in de omzet cijfers.

EBN deel (40%)	€ mln
Omzet	
Operationele kosten	
Afschrijvingen	
Winst vóór belasting	

EBN vraagt instemming voor een investering van maximaal € 100 miljoen. Welk deel hiervan moet extern gefinancierd worden? EBN heeft aangegeven rekening te houden met 1% financieringskosten. Hoe stelt EBN zich voor dit bedrag te financieren (vaste / variabele rente, looptijden)? Hoe groot is het risico dat EBN de benodigde financiering niet rond krijgt? Wat is het effect op de rentabiliteit van het project indien de rente 1% hoger / lager uitvalt?

De totaal benodigde investeringen door EBN voor het project zullen € 100 miljoen gefinancierd moeten worden, zie ook het antwoord op vraag 1. Gelet op de

bestaande AAA-rating van EBN, zal het afronden van de benodigde financiering naar verwachting probleemloos kunnen plaatsvinden.

Als de rente 1% lager of hoger uitvalt, dan heeft dat een effect op de rentabiliteit van ca. 0,5%.

De bouwrente loopt op tot € _____ miljoen (EBN deel) in _____. In deze berekening is pro forma uitgegaan van _____ nominale financieringsrente.

De kosten van de bouwrente betreffen de netto-bouwrentelasten (met andere woorden, na belasting credit van _____). EBN heeft alle mogelijkheden om deze rentekosten fiscaal volledig te kunnen afschrijven. De opbouw van deze netto lasten is als volgt [_____ deel, per jaar en cumulatief, in miljoenen Euro (nominaal)]:

De opbouw van de bruto lasten is als volgt:

De berekening houdt rekening met de fasering van de investeringen.

De impact van het wel of niet activeren van bouwrente op de rendementsberekeningen en -analyses is _____ een zuiver boekhoudkundige aangelegenheid is.

Met ingang van _____ zal bouwrente in de boeken van EBN worden geactiveerd en daarmee zichtbaar worden op de balans.

9. EBN raamt de operationele kosten op € _____ miljoen per jaar. Is dit inclusief € _____ miljoen voor schade als gevolg van trillingen / bevingen? Wordt van deze € _____ miljoen _____ doorberekend aan _____ of is genoemde € _____ miljoen het bedrag dat resteert na aftrek van de aan _____ doorberekende kosten?

De € _____ miljoen operationele kosten per jaar zijn inclusief € _____ miljoen voor schade als gevolg van trillingen/bevingen, waarvan _____ wordt doorberekend aan _____.

10. In de pers zijn schaderamingen a.g.v. bevingen / trillingen verschenen van € 500 miljoen. Onaetwifeld van 'belanghebbenden' bij het niet doorgaan van dit project.

(_____)

_____ kan de raming van EBN worden beargumenteerd?

Ter referentie: er is totaal € 430,000 uitbetaald aan schadeloosstellingen in de Bergen concessie tussen 2002 en 2006. Een andere indicatie kan worden verkregen uit de premie voor de 3-jaars Constructie All-Risk polis, die _____ van de totale investering

bedraagt en schade t.g.v. trillingen meeverzekert. ↓

11. Net als operator van BGS fungeren. Zet u in de operationele fase eigen personeel e.d. in en zijn sluitende tariefafspraken gemaakt?

Net als bij andere Joint Venture activiteiten zal EBN als operator functioneren onder een Joint Operating Agreement (JOA) en de dagelijkse werkzaamheden uitvoeren met voornamelijk eigen personeel. Dit zal gedaan worden voor gezamenlijke rekening van de partners (naar rato), met inachtneming van de gebruikelijke Accounting Procedure (AP) en onder voorwaarde van audit rechten voor de partners.

12. EBN raamt de investeringskosten (inclusief een voorziening van 1 voor onvoorzien) op € , waarvan € 'eigenaarskosten'. Wat is hierin begrepen? Omvat dit bedrag ook de financieringskosten tijdens de bouwperiode en zo ja, tot welk bedrag? Zo niet, hoe is deze kostenpost dan verwerkt in het investeringsvoorstel?

In de 'eigenaarskosten' zijn de volgende zaken begrepen:

Onderstaande vragen zijn vanuit een meer beleidsmatige invalshoek gesteld en kunnen de hierboven gestelde vragen gedeeltelijk overlappen.

- A. In de eerste alinea van punt 1 geeft EBN aan de Minister van Economische Zaken te zullen verzoeken ermee in te stemmen dat EBN (toetreedt tot de opslagvergunning Bergermeer. Op basis van welke overwegingen heeft EBN voor deze nieuwe structuur gekozen in plaats van een overeenkomst van samenwerking met de vergunninghouder of anderszins? De vergelijking gaat mank, maar in de opslagen Alkmaar, Norg en Grijpskerk participeert EBN ook niet als medevergunninghouder. Wat zijn de juridische en financiële consequenties van het zijn van vergunninghouder, bijvoorbeeld ten aanzien van risico's en aansprakelijkheden, maar ook ten aanzien van de jaarrekening/winst- en verliesrekening/winstuitkering aan de staat? Realiseert EBN zich verder dat zij voor toetreding tot de opslagvergunning ook medevergunninghouder moet worden van de winningsvergunning (artikel 31, juncto artikel 26, tweede lid, van de Mijnbouwwet)?

Dat participatie in de opslagvergunning mogelijk is heeft EBN geconcludeerd op basis van parlementaire stukken, meer in het bijzonder de "Nota naar aanleiding van het verslag" in verband met de wijziging van de Mijnbouwwet (TK 2007-2008, 31090). In de Nota werd destijds uitgebreid ingegaan op de positie van EBN als mogelijke partij in de opslag (zie: TK 2007-2008, 31090, nr.7, p.2). Uit de Nota leidt EBN eveneens af dat de minister opslag beschouwt als een marktaangelegenheid waarin geen wettelijk voorgeschreven betrokkenheid past van een vennootschap waarvan de aandelen volledig in handen zijn van de staat. Om die reden is dus niet gekozen voor een overeenkomst tot samenwerking. De juridische en financiële consequenties van het zijn van vergunninghouder zijn voor EBN niet anders dan voor andere marktpartijen,

hetgeen ook past ook in de gedachte dat EBN op gelijke voorwaarden moet deelnemen aan marktactiviteiten. Voor wat betreft de jaarrekening en de winst/en verliesrekening geldt dat EBN in elk geval zal voldoen aan de minimumeisen zoals gesteld in artikel 83 MBW. I

E.

Met betrekking tot de vraag of EBN medevergunninghouder onder de winningsvergunning moet worden hebben wij graag overleg met EZ. Hoewel in artikel 26 lid 2 MBW is bepaald dat een opslagvergunning niet verleend wordt indien er voor dat voorkomen al een door een ander gehouden winningsvergunning geldt, is het ons inziens maar zeer de vraag of EBN formeel ook in de winningsvergunning zou moeten komen. Daarbij moet in gedachte worden gehouden dat deelname van EBN in de winningsvergunning deelname is van staatsparticipant.

Zoals bekend is de complicatie is ontstaan door de wijziging van de Mijnbouwwet met ingang van 8 augustus 2008. Voor die wijziging bestond er een artikel 99 MBW dat – kort gezegd – inhield dat er automatisch staatsparticipatie was in opslagvergunningen waarvoor een OvS winning was gesloten. De automatische staatsdeelname in opslag is met de wetwijziging van 12 juni 2008 komen te vervallen. Opslag wordt als gevolg van de wetwijziging niet langer onder de publieke taken van EBN geschaard. Als EBN vergunninghouder wil worden in de opslagvergunning, dan zal dit op commerciële basis moeten geschieden.

Artikel 26 is volgens de wetsgeschiedenis ingegeven ter vermindering van de situatie dat er verschillende vergunninghouders zijn onder de winningvergunning en de opslagvergunning. Het ziet niet op de deelname van EBN, maar op de deelname van non-operators. Het artikel belemmert naar onze mening niet dat EBN wel deelneemt in de opslagvergunning en niet in de winningvergunning. Nu de wetsgeschiedenis met betrekking tot de wijziging van 2008 immers duidelijk aangeeft dat deelname door EBN commercieel in de opslagvergunning wel steeds mogelijk is, wordt eigenlijk de situatie gecreëerd die er zou zijn geweest als de automatische staatsdeelname in de opslag niet was afgeschaft. Ook voor die oude situatie gold artikel 26: EBN nam indirect deel in de winning o.b.v. de OvS en had een deelname van rechtswege in de opslagvergunning, zonder vergunninghouder te zijn onder de winningvergunning. Wat dat aangaat is er geen verschil met de situatie die gecreëerd wordt als EBN deelneemt in de opslagvergunning, zij het dat het nu gezien wordt als een commerciële activiteit.

- B. *In punt 1, tweede en vierde alinea wordt gesproken van-
 Heeft EBN de fiscale aspecten en mogelijke consequenties goed in kaart gebracht en heeft hierover zo nodig afstemming met de Belastingdienst plaatsgevonden?*

EBN geadviseerd over deze vraag. De conclusie was dat onder de GSA geen sprake was van economische eigendomsoverdracht van het kussengas en dat geen fiscale consequenties aan deze transactie verbonden zijn.

- C. *In punt 3, tweede alinea, geeft EBN aan dat (vanaf de datum van ingebruikname van de BGS toetreedt tot de BTO JOA met een belang. Als gevolg daarvan heeft (zicht en controle op de BTO en draag zij voor bij in de kosten. Onduidelijk is echter of en zo ja, voor welk percentage (bijdraagt aan de (Verder is niet aangegeven wat*

de gevolgen zijn voor de percentages van de overige partners als () een belang van () krijgt in de BTO JOA.

() draagt tot COD (Commercial Operations Date) niet bij aan de () van het project, daarna worden alle kosten in de BTO beschouwd als 'operationeel' van aard. Na toetreden van () tot de BTO (Bergermeer Technical Operator) zullen alle overige partners pro rata percentage inleveren ten gunste van (), waarbij het EBN percentage daalt van () % naar () %. Ook het aandeel van de overige partners zal dan pro rata afnemen.

- D. *In de derde alinea van punt 3 geeft EBN aan dat de () opslagcapaciteit van het consortium in principe gezamenlijk zal worden vermarkt door de Capacity Marketing Company ("CMC") op basis van de Capacity Marketing Company – Joint Operating Agreement. () treedt op als operator van de CMC en sluit de overeenkomsten met de afnemers van geveilde opslagcapaciteit. De vraag doet zich voor of hier ten aanzien van EBN sprake is of kan zijn van belangenverstrengeling, gelet op haar positie in het gasgebouw en als medeaandeelhouder van GasTerra. Hoe is gewaarborgd dat EBN kennis en informatie die zij heeft verkregen uit hoofde van uitvoering van haar publieke taken ten aanzien van het gasgebouw en GasTerra niet aanwendt bij haar nevenactiviteiten in de opslag Bergermeer en vice versa? Daarbij moet er op worden gewezen dat een van de in artikel 82, derde lid, van de Mijnbouwwet genoemde voorwaarden voor instemming met nevenactiviteiten is dat die nevenactiviteiten de goede uitvoering van de publieke taken niet belemmeren of anderszins bemoeilijken. Is het EBN bekend wat de opvattingen van de andere partners in het gasgebouw zijn?*

De capaciteit wordt vermarkt middels een voor derden toegankelijke veiling zodat EBN kennis en informatie die is verkregen uit het gasgebouw niet oneigenlijk – dat wil zeggen voor commerciële doeleinden – kan gebruiken. De 'spelregels' voor de (jaarlijkse) veiling en de daaruit voortvloeiende verdeling van capaciteit worden voor de start van het project vastgelegd en publiek gemaakt. De CMC is op afstand geplaatst en aansturing door EBN is vooral indirect en beleidsmatig van aard.

Naar onze mening is er op dit moment geen sprake van belemmering van een goede uitvoering van EBN's publieke taken t.g.v. deelname in BGS. De overige partners in het gasgebouw zijn bekend met onze deelname en wij hebben daarover geen negatief-kritische geluiden gehoord.

- E. *De paragraaf over kostenoverschrijding in punt 5 is voor de minister niet duidelijk. Wat is bijvoorbeeld FEED en EPCm?*
- FEED staat voor Front-End Engineering Design, het zgn. voorontwerp dat het hele project voldoende definieert om MER af te ronden, vergunningaanvragen te starten en om tot een kostenraming met een nauwkeurigheid van () te komen.
 - EPCm staat voor Engineering, Procurement, Construction management, en betreft de aannemer/consultant (in dit geval ()) die de detaillering van het ontwerp doet, en tevens alle inkoop & constructie activiteiten managet in naam van () en op rekening van de operator & partners (anders dan bij een 'normaal' EPC contract).

F.

Wij vertrouwen erop uw vragen hiermee afdoende te hebben beantwoord.

Met vriendelijke groet.

16a

EBN Integraal Management Systeem
Gedragscode
Directie

INLEIDING

Missie EBN

EBN heeft tot doel te bevorderen dat in Nederland zo veel mogelijk aardgas en aardolie wordt geproduceerd. EBN doet dat met name door te participeren in de exploratie en productie van aardolie en aardgas en daarmee verwante activiteiten als handel en vervoer. EBN streeft bij haar activiteiten naar maximalisatie van de opbrengsten voor de Staat.

De activiteiten van EBN hebben tot doel het maximaliseren van de productie van Nederlands aardgas en aardolie en het daarbij optimaliseren van de inkomsten uit gas- en olievoorkomens voor de Nederlandse Staat. In dit opzicht vervult EBN een belangrijke maatschappelijke rol.

Kernwaarden en Gedragscode

De kernwaarden binnen EBN zijn **respect** voor ieder individu en onze omgeving en **integriteit** en **professionaliteit** van ons handelen.

Het is de taak van iedereen in dienst van EBN hierop toe te zien, zowel in zijn/haar eigen werk, als in de samenwerking met anderen.

De EBN Gedragscode is een leidraad bij het maken van keuzes en het nemen van beslissingen en zij beïnvloedt de manier waarop de onderneming zaken doet. Bovendien wordt ze gebruikt bij het toetsen van het gedrag van de onderneming en dat van de individuele werknemers. De EBN Gedragscode is van toepassing op allen die bij EBN werkzaam zijn.

ZAKELIJKE ETHIEK

EBN dient de belangen van de Nederlandse Staat als aandeelhouder en als verantwoordelijke voor het Nederlands energiebeleid. Ter vervulling van haar missie werkt EBN nauw samen met partners. Hierbij staan onze kernwaarden centraal.

EBN houdt zich uiteraard aan de wet- en regelgeving. Een reputatie van betrouwbaar en eerlijk handelen is van grote waarde voor de onderneming.

Maatschappij

EBN vervult een belangrijke maatschappelijke rol en zal deze zo goed mogelijk uitvoeren.

De economische waarde en het maatschappelijk belang van aardgas en aardolie als energiebron geeft EBN een verantwoordelijke rol in de doelmatige winning van bodemschatten en daarmee in de energievoorziening in Nederland. EBN draagt in haar rol van participant in de winning en in het gasgebouw zoveel mogelijk bij aan aspecten van duurzaam ondernemen in deze samenwerkingsverbanden.

Ministerie EZ

EBN geeft op een doelmatige en klantgerichte wijze invulling aan haar rol van uitvoerder van het energiebeleid van de minister van Economische Zaken.

Aandeelhouder

EBN maakt zich sterk voor de belangen van de aandeelhouder en streeft in dat verband naar het behalen van goede financiële resultaten.

Partners

EBN hecht eraan dat de partners haar kernwaarden onderschrijven en werken volgens gelijkwaardige normen.

EBN streeft ernaar om als professionele partij duurzame samenwerkingsverbanden aan te gaan en bij te dragen aan het succes daarvan. In de samenwerking met de partners treedt EBN steeds non-discriminatoir op en is zich bewust van de mogelijke precedentwerking van haar handelen. In de samenwerkingsverbanden is EBN service- en resultaatgericht.

Medewerkers

De onderneming biedt alle medewerkers gelijke kansen, zonder te discrimineren naar bijvoorbeeld geslacht, ras of religie. Deze aspecten spelen ook bij de selectie van personeel geen rol.

EBN heeft oog voor de belangen van haar werknemers bij een aantrekkelijke werkomgeving en voldoende ontwikkelingsmogelijkheden.

Voor zolang medewerkers nog in dienst zijn van DSM zal aan het bovenstaande inhoud worden gegeven binnen het kader van de met DSM gemaakte afspraken.

INDIVIDUEEL GEDRAG

Iedere individuele medewerker moet zich houden aan de geldende interne voorschriften, procedures en richtlijnen.

Respect

Openheid, eerlijkheid, vertrouwen en wederzijds respect vormen de basis van de omgangsvormen binnen EBN. Iedere medewerker onthoudt zich van gedrag dat afbreuk doet aan de waardigheid van zijn/haar collega's.

Een goede onderlinge samenwerking is een belangrijke voorwaarde om tot de beste resultaten te komen. Daarvoor zijn een goede onderlinge informatievoorziening nodig, heldere werkafspraken en een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het nakomen van die afspraken.

Samenwerking met partners

De vertrouwelijkheid van de informatie welke vanuit een samenwerkingsverband door EBN wordt verkregen, dient geëerbiedigd te worden jegens de niet bij die samenwerking betrokken partijen.

Veiligheid, Gezondheid en Milieu

Veiligheid, gezondheid en milieu hebben bij EBN prioriteit. Iedere medewerker dient veilig te werken en gezondheidsrisico's te vermijden. Van hem/haar wordt verwacht dat hij of zij mogelijk onveilige situaties altijd meldt en onmiddellijk ingrijpt als zich gevaarlijke situaties voordoen.

Bedrijfsmiddelen

Elke medewerker is bij zijn werkzaamheden verantwoordelijk voor het juiste gebruik van bedrijfsmiddelen. Daarbij gaat het niet alleen om eigendommen en activa van de onderneming, maar ook om bedrijfsinformatie en zakelijke rechten. Bedrijfsmiddelen mogen uitsluitend worden gebruikt om de doelstellingen van de onderneming te verwezenlijken. Ook de informatie- en communicatiemiddelen (zoals internet, e-mail en telefoon) zijn bestemd voor zakelijk gebruik. Op beperkte schaal is incidenteel privé-gebruik van deze middelen toegestaan.

Bedrijfsgegevens

Informatie die EBN en/of haar partners kan schaden als derden daarvan kennis kunnen nemen, dient strikt vertrouwelijk te worden behandeld. Alleen de directie kan besluiten belangrijke informatie openbaar te maken.

Zakelijke transacties worden volledig, waarheidsgetrouw en nauwkeurig vastgelegd, in overeenstemming met de richtlijnen van EBN.

Voor de omgang met informatie geldt vooralsnog de DSM Code for Information Security. Hierin zijn regels vastgelegd omtrent de beveiliging, de classificatie en het beheer van informatie en maatregelen voor het gebruik van internet.

Giften en gunsten

Het is niet toegestaan het zakendoen door giften en (persoonlijke) gunsten te laten beïnvloeden. Geschenken of persoonlijke gunsten van derden mogen in principe niet worden geaccepteerd, tenzij ze incidenteel voorkomen en de grens van € 50, - niet overschrijden. Geschenken of gunsten boven dit bedrag moeten worden gemeld bij de directie. Die zal besluiten wat hiermee te doen.

EBN geeft geen donaties aan individuen, bedrijven, instellingen en organisaties als daarbij de schijn zou kunnen ontstaan dat het geven van die donatie tot doel heeft de ontvangende partij te verleiden tot handelingen ten faveure van EBN.

Vergoedingen

Representatiekosten staan in verhouding tot het zakelijk belang en worden met betalingsbewijzen aangetoond. Vergoedingen die door derden aan medewerkers worden uitgekeerd, voortvloeiend uit activiteiten op grond van hun functie bij EBN, komen ten gunste van de onderneming.

Belangen buiten EBN

Medewerkers van EBN dienen tegenstrijdigheid tussen hun belangen en die van de onderneming te vermijden. Zakelijke activiteiten van medewerkers van EBN, naast hun werkzaamheden voor EBN, mogen niet strijdig zijn met de belangen van de onderneming. Bij mogelijke twijfel dienen deze activiteiten gemeld te worden aan de directie. Belangen in een bedrijf waarmee EBN zaken doet zijn in principe niet toegestaan, tenzij met toestemming van de directie. Hetzelfde geldt voor commissariaten.

Naleving

Medewerkers spreken elkaar aan op inbreuken op deze Gedragscode. In het geval van een ernstige inbreuk heeft iedere medewerker de plicht deze te melden. In de regel zal dat gebeuren bij de eigen afdeling. Indien dit gelet op de omstandigheden niet passend is, kan men zich wenden tot de gekozen vertrouwensmedewerker of rechtstreeks tot de voorzitter van de directie. In geval een inbreuk betrekking heeft op de voorzitter van de directie kan men zich wenden tot de voorzitter van de raad van commissarissen.

Dergelijke meldingen worden, conform de klokkenluidersregeling, met de grootst mogelijke vertrouwelijkheid behandeld. In een eventueel onderzoek zal bronbescherming waar mogelijk worden gewaarborgd.

Op de naleving van de Gedragscode zal worden toegezien, ongeacht niveau en functie van de medewerker. Overtreding kan leiden tot sancties in de vorm van disciplinaire maatregelen, ontslag en/of aangifte bij Justitie.